

> Retouradres Postbus 18601 2502 EP Den Haag

Universiteit van Amsterdam
t.a.v. het College van Bestuur
Postbus 19268
1000 GG Amsterdam

Datum	Pagina	Kenmerk
5 september 2024	1 van 4	2024-0000528791
Betreft		Uw kenmerk
Eindbrief bemiddeling journalisten Follow the Money – Universiteit van Amsterdam		

Geacht college,

Op 19 juli 2023 hebben twee journalisten van Follow the Money bij het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (hierna: het Adviescollege) een klacht ingediend. Aanleiding voor de klacht was de wijze waarop de Universiteit van Amsterdam (hierna: de UvA) hun verzoek om informatie behandelde. Het Adviescollege is daarmee verzocht te bemiddelen tussen de journalisten en de UvA.

Met deze brief bevestigt het Adviescollege dat de bemiddeling is beëindigd en informeren wij u dat het Adviescollege niet zal overgaan tot het uitbrengen van een advies. In deze brief met bijlage geven we een korte beschrijving van de aanleiding, het verloop en het resultaat van de bemiddeling. Wij zenden een afschrift hiervan aan de journalisten en publiceren deze op de website van het Adviescollege.

Het Wob-verzoek

Op 14 juli 2021 hebben de journalisten bij de UvA een Wob-verzoek ingediend – destijds was de Wet open overheid nog niet van kracht – inzake externe financiering en samenwerkingsverbanden van de vakgroep belastingrecht. Bij het Wob-besluit zijn vervolgens alleen formele eindstukken openbaar gemaakt, zoals contracten en facturen, terwijl in het verzoek ook werd verzocht om onderliggende documenten van deze eindstukken. Na de bezwaarprocedure heeft de rechter het door de journalisten ingestelde beroep gegrond verklaard. De UvA heeft vervolgens opnieuw een zoekslag uitgevoerd, daarbij aanvullende documenten aangetroffen en deze gedeeltelijk openbaar gemaakt in een hernieuwde beslissing op bezwaar.

Aanleiding voor de klacht

De journalisten constateerden dat zij - voor zover zij dit konden beoordelen - ook met deze nieuwe beslissing nog steeds documenten misten, namelijk uit de precontractuele en de evaluerende fase van de samenwerkingsverbanden. Naast het opnieuw instellen van beroep bij de rechtbank tegen de beslissing, dienden de journalisten ook een klacht en bemiddelingsverzoek in bij het Adviescollege. De klacht van de journalisten richtte zich specifiek op het niet naar behoren uitvoeren van de zoekslag door de UvA. Tevens stelden de journalisten zich op het standpunt dat de UvA e-mails die zij niet konden vinden of de verwijderd waren, maar die wel bewaard hadden moeten worden, op grond van artikel 4.2 lid 2 van de Woo diende te vorderen bij de externe partijen die deelnamen aan de samenwerkingsverbanden.

Resultaat bemiddeling

Na meerdere gezamenlijke gesprekken, waarin de onderlinge verhoudingen zijn besproken en afspraken zijn gemaakt over het zoeken en opvragen van de ontbrekende documenten bij derden, is de bemiddeling beëindigd. De UvA heeft aanvullende documenten, waaronder de opgevraagde e-mails, beoordeeld en gedeeld met de journalisten. Gezien de inspanningen van de UvA en de vorderingen die waren gemaakt, hebben de journalisten besloten om het beroep in te trekken. De bemiddeling is daarmee succesvol beëindigd.

De bemiddelaars zien dat de gesprekken positief hebben bijgedragen aan het herstel van het vertrouwen. Bij de start van de bemiddeling waren de verhoudingen tussen de journalisten en medewerkers van de UvA flink verstoord. Aan de kant van de journalisten was er frustratie over de traagheid van het proces en heerste het gevoel tegengewerkt te worden. Aan de kant van de UvA waren er zorgen over medewerkers die geraakt konden worden door het journalistieke onderzoek en een gevoel van machteloosheid omdat de journalisten in hun optiek niet tevreden waren te stellen. Tijdens de gesprekken ontstond begrip voor elkaars situatie en het vertrouwen dat nodig was om er samen uit te kunnen komen. De stap die de UvA heeft gezet om de e-mails op te vragen bij externe partijen, ongeacht of hier nu wel of niet een juridische verplichting toe bestond, is hiervoor essentieel geweest.

Openbaarheid en informatiebeheer

Het Adviescollege merkt op dat de UvA als bestuursorgaan een vrij complexe organisatie is, iets wat voor meer universiteiten geldt.¹ Voor de UvA als bestuursorgaan geldt dat de organisatie onder de reikwijdte van de Woo en de Archiefwet valt. Openbaarheid en goed informatiebeheer zijn daarmee wettelijke verplichtingen. Tegelijkertijd is de Woo, net als de Wob eerder, niet van toepassing op onderzoeksgegevens die louter met wetenschappelijk oogmerk tot stand zijn gekomen en zijn verzameld.²

Deze diffuse situatie kan in de praktijk wellicht tot onduidelijkheid leiden, maar dat zou vanuit de wet bezien niet het geval mogen zijn. Medewerkers van de UvA – waaronder (deeltijd)hoogleraren – dienen zich er te allen tijde bewust van te zijn dat zij voor kwesties die de UvA als organisatie aangaan hun UvA e-mailaccount moeten gebruiken. Ook dienen dergelijke e-mails conform de vereisten van de Archiefwet beheerd en zo nodig bewaard te worden. Dit is niet alleen essentieel voor het correct en zorgvuldig kunnen afhandelen van Woo-verzoeken, maar ook voor het goed functioneren van de UvA als bestuursorgaan in bredere zin. Het Adviescollege vertrouwt er dan ook op dat dit de aandacht heeft en houdt van het College van Bestuur.

¹ Zie ook ons [advies na de bemiddeling tussen Nieuwsuur en de TU Delft](#).

² Gelet op het feit dat artikel 1.25 WHW als uitzondering op de Woo genoemd staat op de bijlage (zie artikel 8.8 Woo).

Het Adviescollege wil zowel de journalisten als de medewerkers van de UvA bedanken voor hun constructieve houding en inzet tijdens de bemiddeling. Door deze oplossingsgerichte aanpak is een nieuwe beroepsprocedure bij de rechtbank voorkomen en is de relatie verbeterd. Het Adviescollege vertrouwt erop dat de kennis en ervaringen die zijn opgedaan tijdens deze bemiddeling bij de UvA, in het algemeen, zullen doorwerken bij de behandeling van andere Woorverzoeken.

Met vriendelijke groet,

namens het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding

Lydia Bremmer,
Secretaris-directeur

BIJLAGE: beknopte beschrijving verloop bemiddeling

De bemiddeling is opgestart door het voeren van afzonderlijke intakegesprekken met de journalisten en medewerkers van de UvA. Na deze ronde intakegesprekken hebben de bemiddelaars een tweede ronde afzonderlijke gesprekken gevoerd over de onderwerpen die tijdens het gezamenlijke gesprek aan bod konden komen. Ook vroegen de bemiddelaars beide partijen om voorafgaande aan het gezamenlijke gesprek na te denken over oplossingen voor de klacht van de journalisten.

Tijdens het gezamenlijke gesprek zijn de onderlinge verhoudingen en de zoekslag besproken. Daarbij is afgesproken dat de UvA bij externe partijen een uitvraag doet of zij beschikken over de e-mails die onder de reikwijdte van het verzoek vallen. Daarnaast stemde de UvA ermee in om informatie die gaandeweg beschikbaar komt in het kader van een onderzoek door het College van Wetenschappelijke Integriteit (CWI) te beoordelen en de openbare informatie te verstrekken aan de journalisten. Vervolgens vonden nog twee gezamenlijke gesprekken plaats om de voortgang te bespreken. Bij het laatste gesprek is de afspraak gemaakt dat UvA de journalisten wekelijks per e-mail op de hoogte te houdt van de voortgang.

Op 10 juli 2024 vond het laatste gezamenlijke gesprek plaats. Inmiddels had de UvA aanvullende documenten, waaronder de opgevraagde e-mails, beoordeeld en gedeeld met de journalisten. Gezien de inspanningen van de UvA en de vorderingen die waren gemaakt, besloten de journalisten om het lopende beroep bij de rechtbank in te trekken. De UvA was op dat moment nog in afwachting van een aantal documenten van één externe partij. De afspraak is gemaakt dat deze na ontvangst worden beoordeeld en de openbare informatie wordt toegestuurd aan de journalist. Ook wordt de journalist geïnformeerd als het CWI-rapport wordt gepubliceerd. De bemiddeling is daarop beëindigd.

Aan het einde van de bemiddeling gaven medewerkers van de UvA aan dat de bemiddeling heeft laten zien dat het belangrijk is om met verzoekers in gesprek te blijven. Dat betekent onder meer dat je niet te snel aanneemt dat je wel begrijpt wat er met het Woo-verzoek wordt bedoeld: je moet doorvragen en checken of het echt goed begrepen is. Dit zorgt voor een basis van vertrouwen en zo kan er een vruchtbare bodem ontstaan voor het maken van (werkbare) afspraken. De journalisten gaven op hun beurt aan dat de beroepsprocedure bij de rechter nodig is geweest om de informatie boven tafel te krijgen. De bemiddeling heeft er daarnaast voor gezorgd dat beide partijen uit hun loopgraven zijn gekomen en er afspraken konden worden gemaakt, waardoor het opnieuw ingestelde beroep ingetrokken kon worden.